

Leksands kommun

Beslut efter uppföljning för grundsärskola

efter tillsyn i Leksands kommun

Uppföljning av tillsyn i Leksands kommun

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Leksands kommun under höstterminen 2017. Skolinspektionen fattade den 17 januari 2018 beslut (dnr 2016:10801) efter tillsyn för grundskolan. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i det beslutet.

Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Leksands kommun inkom med den 2 maj 2018 och kompletteringar den 20 juni, 27 juni, 17 augusti, 19 augusti, 20 augusti, 10 oktober, 19 december 2018, 12 februari, 22 februari, 25 februari, 8 mars, 13 mars och den 2 april 2019 samt intervju med en psykolog den 22 oktober 2018 och yttranden från en annan psykolog den 25 oktober och 30 oktober 2018. Skolinspektionen har även inhämtat ett sakkunnigutlåtande från psykologen Anna Carin Gran Ekstrand.

Sakkunnigutlåtandet lämnades till Skolinspektionen den 29 maj 2019. Leksands kommun har fått möjlighet att yttra sig över all utredning som tillförts ärendet.

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillfullo avhjälpda.

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde		Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna			
	Hemkommunen ser till att mottagandet i grundskolan föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning.	Föreläggande vid vite	2019-11-25
	Hemkommunen utreder vid behov skyndsamt frågan om omprövning av beslut om mottagande till grundskolan, och vidtar efter beslut de åtgärder som krävs för elevens	Föreläggande vid vite	2019-11-25

	övergång till annan skolform.		
Utveckling av utbildningen vid skolenheterna			
	Inriktningen för huvudmannens kvalitetsarbete är att de nationella mål och krav som anges i styrdokumentet uppfylls.	Föreläggande vid vite	2019-11-25
	Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen, och dokumenterar denna uppföljning.	Föreläggande vid vite	2019-11-25
	Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna.	Föreläggande vid vite	2019-11-25
	Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras.	Föreläggande vid vite	2019-11-25

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde		
Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna		
	Huvudmannen ser till att det på skolenheterna finns tillgång till elevhälsa för eleverna i grundsärskola, så att den kan användas främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen.	Brist avhjälp

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att Leksands kommun inte avhjälppt samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att kommunen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår.

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Leksands kommun att vid vite på 400 000 kr **senast den 25 november 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Om Leksands kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet.

Nedan anges de åtgärder som Skolinspektionen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa bristerna. I de fall det är möjligt får dock bristerna avhjälpas på annat sätt.

Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Leksands kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Hemkommunen ser till att mottagandet i grundsärskolan föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning.
(7 kap. 5 § skollagen)
- Hemkommunen utreder vid behov skyndsamt frågan om omprövning av beslut om mottagande till grundsärskolan, och vidtar efter beslut de åtgärder som krävs för elevens övergång till annan skolform.
(7 kap. 5 a och 5 b §§ skollagen)

Åtgärder

Leksands kommun ska se till att elever tas emot i grundsärskolan i enlighet med skolförfattningarna och att uppgifter som tyder på att elever i grundsärskolan inte tillhör grundsärskolans målgrupp skyndsamt utreds. I detta ingår:

- Att samtliga beslut som fattas om mottagande i grundsärskolan föregås av en tillräcklig och tillförlitlig utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning.
- Att komplettera redan befintliga utredningar i de fall dessa saknar någon av ovan nämnda bedömningar eller innehåller en bedömning som är otillförlitlig samt göra nya bedömningar gällande om eleven ska tas emot i grundsärskolan. Detta innefattar den elev som saknar en tillförlitlig psykologisk bedömning.
- Att det fattas ett nytt beslut om mottagande för de elever där utredningen kompletterats.
- Att uppgifter som tyder på att en elev i grundsärskolan inte tillhör grundsärskolans målgrupp vid behov skyndsamt utreds, samt att när så är påkallat besluta om att eleven inte tillhör grundsärskolans målgrupp och se till att de åtgärder vidtas som krävs för elevens övergång till en annan skolform.

Motivering till bedömning av brist

Beslut om mottagande föregås inte alltid av tillräckliga och tillförlitliga utredningar. Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns allvarliga brister i Leksands kommuns arbete med att pröva om en elev ska tas emot i grundsärskolan. Kommunen har efter Skolinspektionens beslut den 17 januari 2018 tagit fram en ny rutin för mottagande i grundsärskolan. Av rutinen framgår bland annat vilka krav kommunen ställer på den psykologiska bedömningen. Det enda krav som ställs på den psykologiska bedömningen är att det ska framgå att eleven ska ha en intelligenskvot under en viss nivå. En viss intelligenskvot kan dock inte ensamt utgöra grund för en psykologisk bedömning om att en elev har en utvecklingsstörning. En sådan bedömning måste bland annat också bygga på en bedömning av elevens adaptiva förmåga. Kommunen har även efter Skolinspektionens beslut gått igenom alla utredningar för de elever som är mottagna i grundsärskolan i kommunen. I Skolinspektionens uppföljning har det trots detta framkommit att det vid tidpunkten för kommunens redovising i maj 2018 fortfarande fanns två elever som var mottagna i grundsärskolan trots att det saknades tydliga psykologiska bedömningar om att eleverna har en utvecklingsstörning. Under Skolinspektionens uppföljning har en av eleverna skrivits ut ur grundsärskolan för att hen inte har en utvecklingsstörning. För den andra eleven har kommunen visserligen kompletterat utredningen med en tydlig psykologisk bedömning, men Skolinspektionen bedömer att denna bedömning inte är tillförlitlig. Eleven är därför mottagen i grundsärskolan utan att det finns en tillförlitlig psykologisk bedömning om att hen har en utvecklingsstörning. Kommunen har ett ansvar för att beslut om mottagande i grundsärskolan bygger på ett tillräckligt och tillförlitligt underlag. Att

kommunen har en rutin som inte ger tillräcklig vägledning inför kommunens bedömning av en psykologisk bedömning kan medföra att elever felaktigt tas emot i grundsärskolan.

Rättslig reglering

Enligt 7 kap. 5 § skollagen ska barn som bedöms inte kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning, tas emot i grundsärskolan. Frågan om mottagande i grundsärskolan prövas av barnets hemkommun. Ett beslut om mottagande i grundsärskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2018:251) om mottagande i grundsärskolan och gymnasieskolan samt om urval till gymnasiesärskolans nationella program framgår att hemkommunen bör ha rutiner som innebär att utredningen vid behov kompletteras i de delar som behöver klargöras. Vidare framgår att hemkommunen bör se till att den psykologiska bedömningen fastställer om eleven har en utvecklingsstörning, och i så fall i vilken grad, samt utförs av en legitimerad psykolog.

Av kommentarerna till de allmänna råden framgår att om det finns tveksamheter eller oklarheter i utredningen, till exempel att den inte ger svar på vad som efterfrågats, eller att den i övrigt inte håller tillräcklig kvalitet, är det viktigt att kommunen ser till att kompletterande uppgifter hämtas in. Innan ett beslut kan fattas om att en elev kan tas emot i grundsärskolan behöver de olika delarna i utredningen tillsammans ge en samlad bild av eleven. Av kommentarerna framgår även att syftet med den psykologiska bedömningen är att fastställa om eleven har en utvecklingsstörning eller inte. Vidare framgår av kommentarerna angående den psykologiska bedömningen att intelligenstagningen är viktig men att den måste sättas in i ett sammanhang. Bedömningen av elevens adaptiva förmåga, det vill säga hur han eller hon kan använda sin förmåga i olika sammanhang, är lika viktig för helheten. (Skolverkets allmänna råd med kommentarer om mottagande i grundsärskola och gymnasiesärskola samt urval till gymnasiesärskolans nationella program s. 19 och 21 f.)

Skolinspektionens utredning

I beslut den 17 januari 2018 bedömde Skolinspektionen att två elever var mottagna i grundsärskolan trots att det saknades tydliga psykologiska bedömningar om att de har en utvecklingsstörning. Kommunen har enligt sin redovisning den 2 maj 2018 tagit fram en ny rutin för mottagande i grundsärskolan och gått igenom alla utredningar för elever som är mottagna i

grundsärskolan i kommunen och fattat nya beslut om mottagande för dessa elever.

Kommunens nya rutin för mottagande i grundsärskolan, *Handlingsplan för mottagande av elever i grundsärskola och gymnasiesärskola*, är utformad på sådant sätt att den inte ger tillräcklig vägledning för kommunen då denna ska bedöma om en utredning utgör ett tillräckligt och tillförlitligt underlag för beslut om mottagande i grundsärskolan. Av kommunens nya rutin framgår att kommunens krav på den psykologiska bedömningen i utredningen endast är att eleven ska ha en intelligenskvot under en viss nivå. Av det sakkunnigutlåtande som Skolinspektionen inhämtat om psykologiska bedömningar i utredningar inför mottagande i särskola framgår att en psykologutredning bör innehålla anamnes, test för att mäta allmän intellektuell nivå, kartläggning av adaptiv förmåga genom standardiserade skattningsskalor, en kvalitativ analys av testresultat och skattningar samt en sammanfattning med slutsatser och rekommendationer. Vidare framgår av sakkunnigutlåtandet att ett psykologutlåtande ska innehålla en diagnos med ett tydligt ställningstagande till att det föreligger en intellektuell funktionsnedsättning (utvecklingsstörning) och i så fall vilken grad. Den psykologiska bedömningen ska inte innehålla något ställningstagande till elevens rätt att läsa efter grundsärskolans kursplaner då det ställningstagandet är ett myndighetsbeslut som fattas av kommunen och bygger på en helhetsbild av fyra olika professionella bedömningar (psykologisk, medicinsk, social och pedagogisk).

Vid tidpunkten för Leksands kommuns redovisning var två elever mottagna i grundsärskolan trots att de saknade tydliga psykologiska bedömningar om att de har en utvecklingsstörning. Det var dock inte samma två elever som Skolinspektionen omnämnde i beslutet den 17 januari 2018. En av de eleverna hade vid tiden för kommunens redovisning slutat i grundsärskolan. Skolinspektionen har i samband med uppföljningen begärt in och gått igenom tre elevakter. Genomgången visade att två elever i maj 2018 saknade tydliga psykologiska bedömningar om att de har en utvecklingsstörning. Av den ena elevens psykologutlåtande framgår bland annat endast att eleven har kognitiva förmågor *i nivå* med lindrig utvecklingsstörning, det framgår alltså inte att eleven faktiskt *har* en utvecklingsstörning. Av den andra elevens psykologutlåtanden framgår endast att eleven har en generell begåvning klart under genomsnittet men med något ojämn profil. Psykologen har två månader efter dessa psykologutlåtanden skrivit en remiss till habiliteringen av vilken framgår att psykologen bedömer att eleven uppfyller "förutsättningarna för mental retardation". Vid Skolinspektionens intervju med den aktuella psykologen uppger hen att hen varken i de två psykologutlåtandena eller i remissen ställt en diagnos. Remissen var avsedd att skickas till habiliteringen som skulle ställa en diagnos. Skolinspektionen konstaterar att elevens elevakt inte innehåller

något dokument där habiliteringen ställt en diagnos. Denna elev har under Skolinspektionens uppföljning skrivits ut ur grundsärskolan, efter det att en psykolog bedömt att eleven inte har en utvecklingsstörning.

Uppgifter om att elever kan vara felplacerade utreds inte skyndsamt

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns allvarliga brister i Leksands kommuns arbete med att skyndsamt utreda uppgifter som tyder på att en elev i grundsärskolan inte tillhör målgruppen och säkerställa att endast elever som tillhör målgruppen för grundsärskolan går i denna skolform.

Av uppföljningen framgår att kommunen fortfarande inte har genomfört en utredning av den elev som kommunen, i samband med Skolinspektionens tillsyn hösten 2017, fått uppgifter om kan vara felaktigt mottagen i grundsärskolan. Kommunen har visserligen låtit en psykolog gå igenom dokumentationen om eleven, men psykologen har varken träffat eleven i samband med detta eller informerats om att elevens tidigare rektor uttryckt tvivel om att eleven tillhör särskolans målgrupp. Utifrån detta är psykologens bedömning att eleven har en lindrig utvecklingsstörning inte tillförlitlig. Följaktligen är uppgifterna fortfarande inte utredda. Vidare har kommunen inte heller skyndsamt initierat den aktuella genomgången utan påbörjat den först omkring 8-10 månader efter det att kommunen genom Skolinspektionens tillsyn fick kännedom om att det fanns farhågor om att eleven inte tillhör grundsärskolans målgrupp.

Kommunen har under Skolinspektionens uppföljning, efter en utredning om målgruppstillhörighet, skrivit ut en elev ur grundsärskolan. Den aktuella utredningen har dock inte gjorts skyndsamt, då den åtminstone tagit 8 månader. De problem som kommunen hänvisat till som orsak till att utredningen dragit ut på tiden inträdde först omkring åtminstone 6 månader efter det att utredningen initierades.

Att kommunen inte skyndsamt utreder uppgifter som tyder på att en elev i grundsärskolan inte tillhör målgruppen kan få stora konsekvenser för elevens framtida möjligheter till vidare utbildning och arbete.

Rättslig reglering

Av 7 kap. 5 a § skollagen framgår att den som arbetar inom skolväsendet ska underrätta rektorn om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om något som tyder på att en elev i grundsärskolan inte tillhör grundsärskolans målgrupp. Rektorn ska i sin tur anmäla detta till elevens hemkommun som skyndsamt ska utreda frågan.

Av 7 kap. 5 b § skollagen framgår att hemkommunen ska besluta att eleven inte tillhör grundsärskolans målgrupp om en utredning enligt 5 a § visar detta.

Hemkommunen ska då ta emot eleven i grundskolan eller se till att eleven på något annat sätt får föreskriven utbildning. Hemkommunen ska vidta de åtgärder som krävs för elevens övergång från grundsärskolan till en annan skolform.

Av förarbetena till skollagen framgår att det inte enbart är i övergången mellan grundsärskola och gymnasiesärskola som elevernas tillhörighet till målgruppen för skolformen bör säkerställas. En elev som inte tillhör målgruppen för grundsärskolan ska inte få sin utbildning inom denna skolform. Eleverna utvecklas olika och för elever i gränslandet mellan att tillhöra målgruppen för grundsärskola och grundskola är det inte givet att en bedömning av elevens förutsättningar gäller under hela skolgången. Det behövs därför tydliga krav på att elevernas målgrupps tillhörighet provas på nytt om det finns indikationer på att en elev går i grundsärskolan trots att han eller hon inte tillhör målgruppen. För att säkerställa att en sådan prövning görs när det finns behov av den, bör alla som arbetar inom skolan vara skyldiga att anmäla till rektorn om de uppmärksammar eller får kännedom om något som tyder på att en elev i grundsärskolan inte tillhör grundsärskolans målgrupp. Det ska inte spela någon roll från vem eller hur sådana indikationer framkommer. En rektor som får detta slags upplysningar ska anmäla det till elevens hemkommun och hemkommunen ska skyndsamt utreda frågan. (Prop. 2011/12:50 s. 42.)

Skolinspektionens utredning

Leksands kommun utreder inte skyndsamt uppgifter om att elever i grundsärskolan eventuellt inte tillhör grundsärskolans målgrupp.

Kommunen har i sin redovisning den 2 maj 2018 uppgett att den har utrett behovet av omprövning av den elev som kommunen i samband med Skolinspektionens tillsyn hösten 2017 fått uppgifter om kan vara felaktigt mottagen i grundsärskolan. Denna information fick kommunen åtminstone i och med att protokollet från Skolinspektionens tillsyn kommunicerades med kommunen den 31 oktober 2017. Enligt kommunens redovisning hade elevens utredning kompletterats av ytterligare psykologutredning som visar att eleven har rätt till särskola. Då Skolinspektionen den 11 juli 2018 begärde att få ta del av den kompletterande psykologutredningen förtydligade kommunen att det inte gjorts någon sådan utredning. Däremot har en psykolog gått igenom elevens gamla utredning. Psykologen skriver i en "uppdaterad sammanfattning" som är daterad den 9 augusti 2018 att eleven har en lindrig utvecklingsstörning. Psykologen uppger i en skrivelse till Skolinspektionen den 25 oktober 2018 att hen inte träffat eleven i samband med den uppdaterade sammanfattningen, utan att den är "dokumentbaserad". Vidare uppger hen att hen fått uppdraget att skriva den uppdaterade sammanfattningen i juni eller augusti 2018 och att

hen i samband med uppdraget inte fick information om att elevens dåvarande rektor signalerat att hen var tveksam till att eleven har en utvecklingsstörning.

Den psykologiska bedömning som gjorts i kommunens utredning om huruvida eleven ovan tillhör grundsärskolans målgrupp är inte tillförlitlig och kommunens utredning är följaktligen inte tillräcklig och uppgifterna kan således inte anses utreda. Av det sakkunnigutlåtande som Skolinspektionen inhämtat framgår att den sakkunnige bedömt att underlaget för den psykologiska bedömningen av eleven inte kan anses tillfyllest och tillräckligt för ett diagnostiskt ställningstagande. En av orsakerna är att psykologen inte genomfört en egen personlig undersökning och att diagnosen ställts utifrån andrahandsinformation. Den sakkunnige anser att underlaget varken är giltigt enligt Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2018:54) eller enligt vetenskap och beprövad erfarenhet.

Kommunen har inte heller skyndsamt utrett uppgifterna om att den elev som sedan skrevs ut ur grundsärskolan, kan vara felaktigt mottagen i särskolan. Inom ramen för Skolinspektionens uppföljning av gymnasiesärskolan (dnr 2016:10802) redogjorde kommunen den 26 april 2018 för en elev i grundsärskolan där kommunen ansåg att det fanns tveksamheter kring elevens eventuella diagnos. Kommunen bedömde att det behövdes en ny psykologisk kartläggning av eleven som planerades vara klar i maj/juni 2018. I samband med att Skolinspektionen begärde in aktuell elevs elevakt inom ramen för detta ärende gällande grundsärskolan uppgav kommunen den 17 augusti 2018 att elevens nya utredning beräknades bli klar i augusti. I intervju den 30 augusti 2018 bekräftade den psykolog som skulle göra den nya utredningen att det fanns "osäkerhet" kring om eleven uppfyllde kriterierna för mottagande i grundsärskolan. Psykologen har den 26 och 30 oktober 2018 sammantaget uppgett att det var hen tillsammans med grundsärskolans specialpedagog som initierade den nya utredningen. Utredningen initierades under vårterminen 2018 dels utifrån att det vid inskrivningen av eleven i grundsärskolan ansågs viktigt med en förnyad bedömning inför gymnasiet och utifrån kommunens rutin om genomgång av utredningarna inför ansökan till gymnasiet, dels utifrån att lärare i sarskolegruppen observerat att eleven har förmågor inom vissa områden som fått dem att "undra om inskrivningen fortfarande är giltig". Först efter det att Skolinspektionen vid flera tillfällen efterfrågat den nya psykologiska utredningen meddelade kommunen den 12 februari 2019 att eleven skulle skrivas ut ur grundsärskolan. Kommunen hade dock vid det tillfället ännu inte fått den nya utredningen. Kommunen uppgav att anledningen till att utredningen försenats var att det sedan oktober 2018 inte varit möjligt att få till ett möte med elevens vårdnadshavare och att eleven varit utomlands från och med december 2018 till mitten av januari 2019. Trots detta

är den aktuella utredningen daterad den 18 december 2018. Av utredningen framgår att eleven inte har en utvecklingsstörning.

Utveckling av utbildningen vid skolenheterna

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Leksands kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Inriktningen för huvudmannens kvalitetsarbete är att de nationella mål och krav som anges i styrdokumentet uppfylls.
(4 kap. 3 och 5 §§ skollagen)
- Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen, och dokumenterar denna uppföljning.
(4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna.
(4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras.
(4 kap. 3 och 6-7 §§ skollagen)

Åtgärder

Leksands kommun ska se till att det systematiska kvalitetsarbetet för grundsärskolan bedrivs i enlighet med skolförfattningarna. I detta ingår:

- Att uppföljningen av resultaten gällande studiero analyseras.
- Att kommunen utifrån analyserna av kunskapsresultat, trygghet och studiero beslutar om nödvändiga utvecklingsåtgärder.
- Att kommunen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärderna, innefattandes vem eller vilka som ansvarar för genomförandet, samt genomför dessa.
- Att det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras.
- Att det av dokumentationen tydligt framgår att analyser och utvecklingsåtgärder rör grundsärskolan.

Motivering till bedömning av brist

Det systematiska kvalitetsarbetet för grundsärskolan brister

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i Leksands kommuns systematiska kvalitetsarbete för grundsärskolan. Kommunens

kvalitetsredovisning och verksamhetsplan för grundsärskolan innehåller ett flertal uppgifter om kommunens grundskola, med följd att det finns oklarheter om huruvida det som tas upp i kvalitetsredovisningen och verksamhetsplanen rör grundsärskolan. Av kvalitetsredovisningen framgår att kommunen följer upp trygghet och studiero i grundsärskolan, men det saknas dokumenterade resultat av uppföljningen av studieron. Det finns inte heller någon analys kopplad till studieron och följaktligen inte heller några utvecklingsåtgärder. Vad gäller trygghet framgår av kommunens uppföljning att det finns elever som inte känner sig trygga. Enligt kommunens analys behöver elevhälsan jobba mer aktivt förebyggande och all personal behöver arbeta tydligare kring trygghet. Det saknas dock konkreta utvecklingsåtgärder utifrån denna analys. Det framgår även av kvalitetsredovisningen att kommunen har följt upp kunskapsresultaten. Vidare framgår det att många av eleverna får betyget E och att det behövs mer utbildning kring bedömning i särskolan. Det saknas dock konkreta utvecklingsåtgärder utifrån denna analys av kunskapsresultaten. Att fokusområdena för 2019 saknar utvecklingsåtgärder utifrån dessa analyser av trygghet och kunskapsresultat samt att det systematiska kvalitetsarbetet för grundsärskolan även innehåller delar som rör grundskolan medför att arbetet med att utveckla verksamheten i grundsärskolan blir otydligt och därmed försvåras.

Rättslig reglering

Enligt 4 kap. 3, 5, 6 och 7 §§ skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att nationella mål uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Skolinspektionens utredning

I beslut den 17 januari 2018 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister i Leksands kommuns ansvarstagande för att utveckla grundsärskolans verksamhet i riktning mot att uppfylla de nationella målen för utbildningen. Utredningen visade att det systematiska kvalitetsarbetet för grundsärskolan på huvudmannanivå avseende uppföljning, analys, utvecklingsåtgärder samt dokumentation var otillräckligt.

Kommunen har i sin redovisning angett flera åtgärder för att stärka grundsärskolans systematiska kvalitetsarbete. Skolinspektionen har även den 2 april 2019 tagit del av kommunens senaste kvalitetsarbete.

Det finns otydligheter gällande vilka delar av det systematiska kvalitetsarbetet för grundsärskolan som rör grundsärskolan. Kommunens *Kvalitetsredovisning 2018 och verksamhetsplan 2019* för grundsärskolan innehåller ett flertal uppgifter

om skolformen grundskola, med följd att det finns oklarheter om vissa delar av det som tas upp i kvalitetsredovisningen och verksamhetsplanen rör grundsärskolan. Inom vissa områden redovisas endast uppgifter om grundskolan. Vad gäller "Avdelningens fokusområden 2019" finns flera utvecklingsåtgärder som saknar tydlig koppling till ett genom analys identifierat behov i grundsärskolan. Ingen av dessa utvecklingsåtgärder har en uttrycklig koppling till grundsärskolan, däremot har en av utvecklingsåtgärderna en uttrycklig koppling till grundskolan.

Det framgår inte av utredningen att uppföljningen av studiero har analyserats och dokumenterats. Visserligen uppger kommunen i kvalitetsredovisningen att studieron har följts upp, men det saknas dokumenterade resultat från denna uppföljning. Det finns inte heller någon dokumenterad analys av studieron.

Det framgår av utredningen att det saknas utvecklingsåtgärder utifrån en analys av elevernas trygghet. Av kommunens redovisning framgår att resultat avseende trygghet har tagits fram genom en enkät till elever. Enkäten visade att alla elever inte känner sig trygga. Enligt kommunens analys i kvalitetsredovisningen behöver elevhälsan "jobba mer aktivt förebyggande" och all personal behöver "arbeta tydligare kring trygghet". Vidare framgår att "arbetsgångens rutiner med kränkningar måste säkerställas med grundskolan". Det saknas dock i verksamhetsplanen, under avdelningens fokusområden 2019, en utvecklingsåtgärd utifrån detta identifierade behov.

Det saknas även utvecklingsåtgärder utifrån en analys av kunskapsresultaten. Av kommunens redovisning framgår att kunskapsresultaten följs upp genom en systematisk genomgång av elevernas individuella utvecklingsplaner och den måluppfyllelse som kunnat utläsas i bedömningsmatriser. Denna uppföljning har gett en samlad bild av grundsärskoleelevernas kunskapsresultat. Av redovisningen och kvalitetsredovisningen framgår att eleverna till övervägande del får betyget E. Utifrån detta drar kommunen slutsatsen att det finns en osäkerhet kring bedömningar i grundsärskolan och att det finns ett behov av utbildningsinsatser. Det saknas dock i verksamhetsplanen, under avdelningens fokusområden 2019, en utvecklingsåtgärd utifrån detta identifierade behov.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de

påtalade bristerna. Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § skollagen förenas med vite.

Eftersom Leksands kommun inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för grundsärskolan vad gäller mottagande i grundsärskolan, utredning av målgruppstillhörighet och systematiskt kvalitetsarbete föreligger skäl att förelägga kommunen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna. Skolinspektionen bedömer vidare att det finns skäl att förena föreläggandet med vite eftersom bristerna har förelegat under en längre tid, och detta trots att Skolinspektionen i beslut den 17 januari 2018 (dnr 2016:10801) har förelagt Leksands kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avhjälpta brister i verksamheten

Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Leksands kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Huvudmannen ser till att det på skolenheterna finns tillgång till elevhälsa för eleverna i grundsärskola, så att den kan användas främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen.
(2 kap. 25 § skollagen; Lgrs 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Motivering

Skolinspektionen bedömer att det vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att bristerna avseende Leksands kommuns ansvarstagande för elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete är avhjälpta.

I beslut den 17 januari 2018 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister i Leksands kommuns ansvarstagande för elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete i grundsärskolan. Elevhälsan arbetade inte förebyggande och hälsofrämjande i tillräcklig omfattning och de insatser som gjordes på grundsärskolan utgick främst från individuella behov och var av åtgärdande karaktär.

Kommunen har i sin redovisning, och efter tydliggörande kompletteringar av denna, angett flera åtgärder som genomförts för att stärka elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete i grundsärskolan. En generell personal-

Beslut

2019-07-04

15 (15)

Dnr 43-2016:10801

förstärkning av såväl skolsköterske- som kuratorskompetens i elevhälsoorganisationen har medfört större tillgänglighet och lett till flera insatser på både individ- och gruppnivå riktade mot grundsärskolans behov. Exempel på insatser är samtal kring internetsäkerhet med elever i ett par årskurser samt sexualkunskap för elever i årskurs 6. Elevhälsans kompetenser har också använts i trygghetsteam och i arbetet med likabehandling. Skolinspektionen har också tagit del av en årsplan för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet som visar hur elevhälsan vidare är tänkt att användas i grundsärskolan.

Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälpta.

I den slutliga handläggningen har avdelningschef Jukka Kuusisto, tf enhetschef Anna Möller, avdelningsjurist Erica Ström och utredare Lena Westerman Annerborn deltagit.

X Tommy Lagergren

Beslutsfattare

Signerat av: Tommy Lagergren

X Joakim Öberg

Föredragande

Signerat av: Joakim Öberg

Detta beslut kan överklagas till Förvaltningsrätten i Stockholm, se bifogad överklagandehänvisning.

Bilaga

Överklagandehänvisning

Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande med vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges.